

Handläggare
Sara Wrethed
Telefon: 0850818230

Till
Farsta stadsdelsnämnd
2020-01-30

Plan för tillsyn av försäljning av folköl, tobak och e-cigarett år 2020

Förslag till beslut

1. Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens plan för tillsyn av försäljning av folköl, tobak och elektroniska cigaretter i Farsta stadsdelsområde år 2020.
2. Nämnden delegerar till stadsdelsdirektören att vid behov fatta beslut om revidering av planen.

Sammanfattning

Enligt alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter ansvarar kommunerna och Polismyndigheten för tillsynen av försäljning av folköl, tobak och e-cigarett. Sedan flera år har stadsdelsnämnderna ansvaret för tillsynen.

Under 2019 förändrades lagstiftningen om försäljning av tobak. För att sälja tobak måste företagare efter lagändringen begära tillstånd. Socialnämnden ansvarar för denna tillståndsgivning. Vilken nämnd som framöver ska ansvara för tillsyn av försäljning av tobak är dock ännu oklart. Kommunfullmäktige har gett socialnämnden i uppdrag att i samråd med bland annat stadsdelsnämnderna utreda och tydliggöra ansvaret för tillsyn av försäljning av folköl och tobak. Tills vidare ligger dock ansvaret på stadsdelsnämnderna.

Socialnämndens utredning kan eventuellt leda fram till att fullmäktige beslutar om annan ansvarsfördelning. Förvaltningen föreslår därför att nämnden delegerar till stadsdelsdirektören att besluta om revidering av planen.

Bakgrund

Alkohollagen och lagen om tobak och liknande produkter är sociala skyddslagstiftningar där omsorgen om unga är en av grunderna. Åldersgränsen för att köpa folköl och e-cigarett är 18 år. Näringsidkare är skyldiga att anmäla försäljning av folköl och tobak till kommunen. De är även skyldiga att bedriva egenkontroll över verksamheten och att beskriva denna skriftligt i ett egenkontrollprogram. I lagen om tobak och liknande produkter och alkohollagen finns mer regleringar om försäljningen, och även om tillsyn av försäljningen.

Varje tillsynsbesök registreras och dokumenteras i stadens ärendehanteringssystem OL2. Tillsynspersonalen försäkras sig om att försäljningsställets skyltning, marknadsföring och märkning överensstämmer med lagen. Vid tillsynsbesöket kontrolleras också att egenkontrollprogram finns och att det är anpassat efter försäljningsställets förhållanden.

Preliminär plan för tillsyn

Den 1 juli 2019 ersattes tobakslagen av lagen om tobak och liknande produkter. Detta har förändrat förutsättningarna för tillsynen av försäljningen av tobak och elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare. För att sälja tobak måste företagare efter lagändringen begära tillstånd. Socialnämnden ansvarar för denna tillståndsgivning.

Kommunfullmäktige har i budget 2020 gett socialnämnden i uppdrag att i samråd med kommunstyrelsen, miljö- och hälsoskyddsnämnden och stadsdelsnämnderna utreda och tydliggöra ansvaret för tillsyn av försäljning av folköl och tobak. Enligt såväl reglemente som budget 2020 har stadsdelsnämnderna tillsvidare fortsatt ansvar för tillsynen av försäljning av både folköl och tobak samt elektroniska cigaretter och påfyllningsbehållare.

Socialnämndens utredning kan eventuellt leda fram till att kommunfullmäktige fattar beslut om annan ansvarsfördelning när det gäller tillsynen. Förvaltningen föreslår därför att nämnden delegerar till stadsdelsdirektören att fatta beslut om revidering av planen.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom avdelningen för stadsutveckling.

Tillsynen i Farsta stadsdelsområde

Varje anmält försäljningsställe som säljer folköl, tobak och/eller elektroniska cigaretter ska få minst ett tillsynsbesök per år, utifrån den plan som upprättas i början av året (se bilaga). Av arbetsmiljöskäl görs tillsynsbesöken av två personer i den mån det är möjligt. Besöken dokumenteras i ett tillsynsprotokoll.

Fortlöpande under året sker dessutom tillsyn hos alla nyöppnade butiker och vid ägarbyten. Lämplig information överlämnas och tillsynen är inriktad på att ge råd och stöd.

Vid 2019 års slut hade Farsta stadsdelsområde 46 butiker registrerade i stadens ärendehanteringssystem OL2 som säljer folköl, tobak och/eller elektroniska cigaretter.

Sedan ett par år tillbaka finns återigen möjlighet att genomföra kontrollköp av tobak och folköl med hjälp av ungdomar som fyllt 18 år, som en kompletterande tillsynsmetod. Kontrollköp genomfördes under 2019 i samtliga butiker som säljer tobak i Farsta stadsdelsområde samt ett antal som säljer folköl. Kontrollköpen ägde rum vid 2 tillfällen. Även under 2020 kommer vi att utföra kontrollköp.

Enligt samverkansöverenskommelsen mellan lokalpolisområde Farsta och förvaltningen så deltar Polismyndigheten två gånger per år vid tillsynsbesök. Vid särskilda problem hos ett försäljningsställe ska tillsynen alltid genomföras tillsammans med Polisen. Indikationer och tips om att butiker inte följer alkohollagen eller lagen om tobak och liknande produkter dokumenteras systematiskt, ett ärende inleds och följs upp med extra tillsyn. Huvudregeln är att resultatet från tillsynsbesöket kommuniceras med butiksägaren.

Förvaltningens förslag

Stadsdelsnämnden föreslås godkänna förvaltningens plan för tillsyn av försäljning av folköl, tobak och elektroniska cigaretter i Farsta stadsdelsområde år 2020. Nämnden föreslås delegera till stadsdelsdirektören att vid behov besluta om revidering av planen.

Kerstin Sandström
Stadsdelsdirektör

Sara Wrethed
Avdelningschef

Farsta stadsdelsförvaltning
Stadsutveckling

Storforsplan 36, 11 tr.
Box 113
123 22 Farsta
Växel 08-50818000
Fax
farsta@stockholm.se
stockholm.se

Bilaga

Plan för tillsyn av försäljning av folköl, tobak och elektroniska cigaretter år 2020

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Kerstin Sandström, Stadsdelsdirektör	2020-01-15
Sara Wrethed, Avdelningschef	2020-01-15